

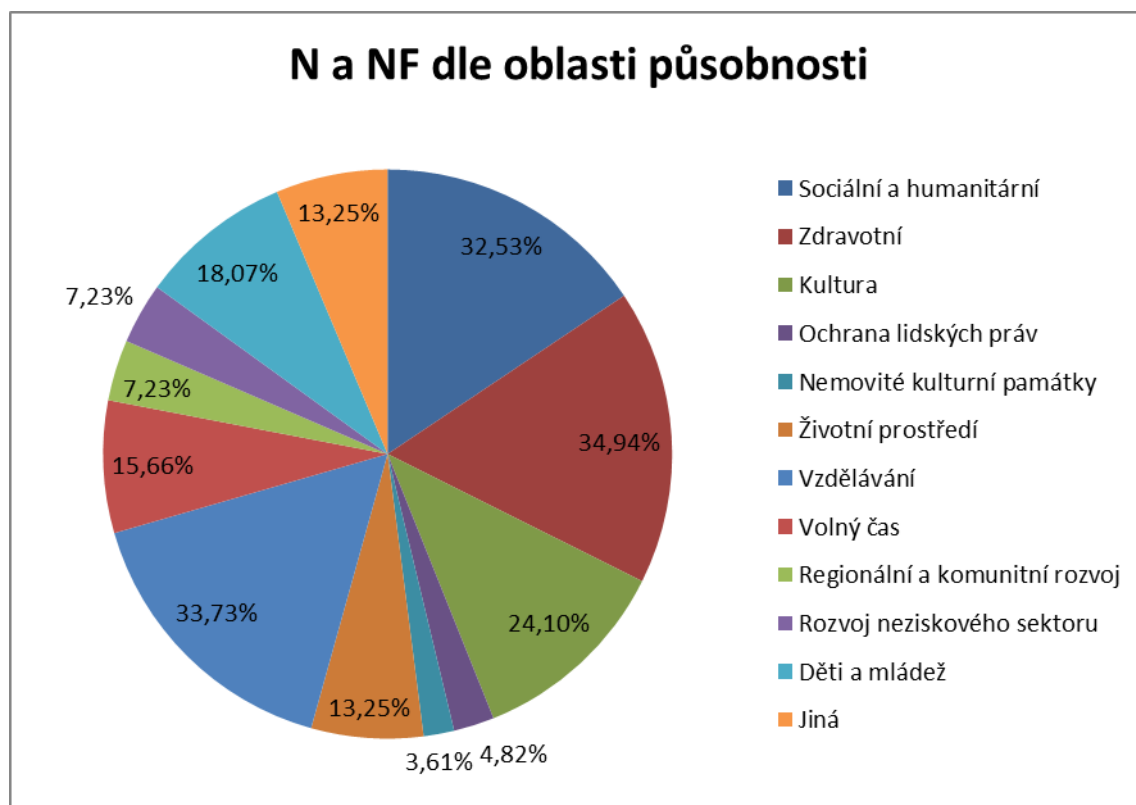
Nadační sektor v České republice v roce 2015

Klíčové výstupy a informace

Svojí povahou je nadace a nadační fond správce majetku a zejména dárce, který podporuje třetí osoby, respektive veřejně prospěšné projekty a organizace. Legislativně jsou nadace a fondy upraveny v rámci Občanského zákoníku.

Celkem je v ČR zaregistrováno **2070 nadací a fondů**, z toho **254 má firemního a 1816 jiného** než firemního zřizovatele. Z počtu 1816 nefiremních nadačních subjektů je 432 nadací a 1384 nadačních fondů. Fórum dárců každoročně sleduje, jaké oblasti a v jakém rozsahu české nadace a fondy podporují.¹

Nadace a fondy obecně u nás nejvíce podporují oblast zdravotní, následuje oblast vzdělávání a oblast sociální a humanitární. (viz Graf č. 1)

Graf č. 1

¹ Data jsou ověřena kontrolou výročních zpráv. Letos jsme sestavili žebříček na základě zaslaných přihlášek a dotazníků, ale i studia veřejně dostupných dokumentů, tedy výročních a finančních zpráv.

Podle objemu rozdělených nadačních příspěvků patří do TOP desítky následující nadace a fondy.

Pořadí	Název	Objem rozdělených nadačních příspěvků	Výše nadačního jmění
1	Nadace ČEZ	162 840 046,00 Kč	500 000,00 Kč
2	Nadace rozvoje občanské společnosti	84 282 001,00 Kč	83 845 000,00 Kč
3	DOBŘÝ ANDĚL, nadace	78 636 324,63 Kč	1 000 000,00 Kč
4	Nadace Sirius	44 829 309,00 Kč	510 000,00 Kč
5	Nadace Charty 77	44 413 392,00 Kč	76 616 350,00 Kč
6	Nadační fond AVAST	39 253 000,00 Kč	
7	Nadace Open Society Fund Praha	35 477 019,00 Kč	101 743 649,00 Kč
8	Nadace Partnerství	34 600 904,00 Kč	171 409 284,00 Kč
9	Nadace Proměny	28 479 000,00 Kč	1 000 000,00 Kč
10	Nadace Škola Hrou	25 774 648,00 Kč	657 145,00 Kč

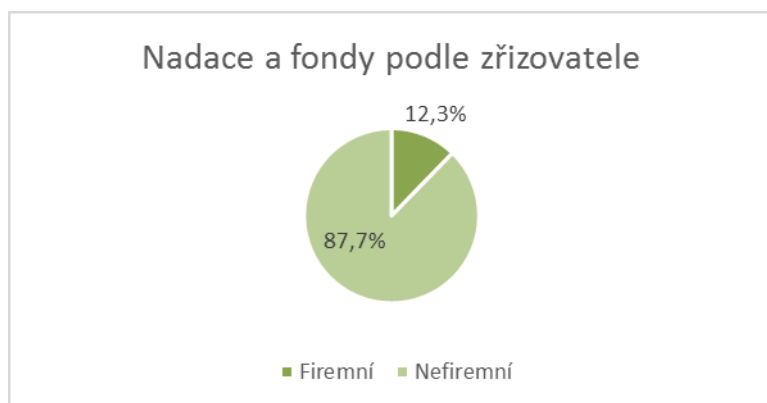
Celkem letos sledovaných 150 českých nadací a fondů rozdělilo téměř 1,1 mld korun. To je více než v loňském roce, kdy se jednalo o částku zhruba 950 milionů korun. Kompletní přehled najdete v příloze tohoto materiálu.

Nadace a nadační fondy s firemním zřizovatelem v České republice

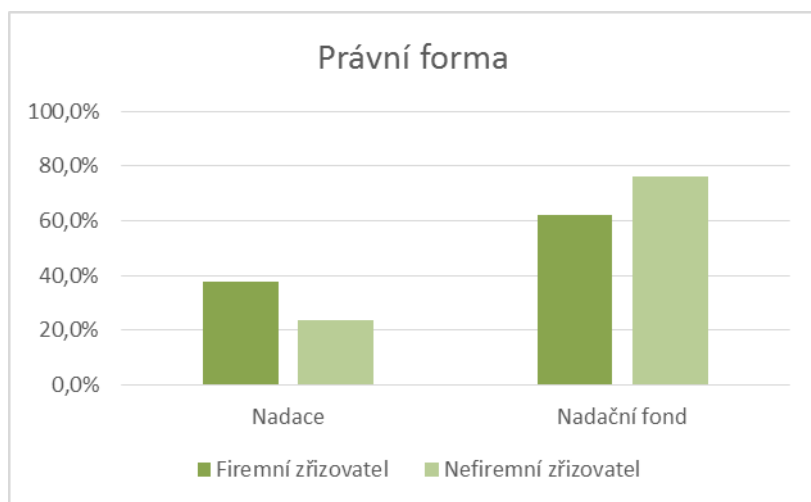
Firemní nadace nebo fond je taková právnická osoba, jejímž alespoň jedním ze zakladatelů je obchodní korporace založená podle Zákona o obchodních korporacích a jde o účelové sdružení majetku vyčleněného k určitému hospodářsky nebo společensky prospěšnému účelu, zejména pro podporu třetích osob. Obvykle také nese ve svém jméně název svého zřizovatele a má nastavenou vazbu s ním (např. způsob financování, členství ve správních a dozorčích orgánech, spolupráce na projektech, zapojení zaměstnanců apod.).

V rámci současné legislativní úpravy nejsou zákonem firemní nadační fondy specificky vymezeny. V České republice se firemní nadační sektor začal utvářet od roku 1998, s novelou zákona o nadacích a nadačních fondech, kdy začaly vznikat první firemní subjekty tohoto typu. V současné době jsou všechny nadace a fondy upraveny příslušnými ustanoveními Občanského zákoníku.

V České republice v roce 2015 působí **254 nadací a fondů, jejichž zřizovatelem je firma**, respektive obchodní společnost, z toho je **96 nadací a 158 nadačních fondů**. V porovnání s nefiremními nadačními subjekty jde o **12,3 %** nadačního sektoru (viz graf č 1 a 2). Oproti roku 2003, kdy FD realizovalo první analýzu firemního nadačního sektoru, se jejich počet zdvojnásobil.

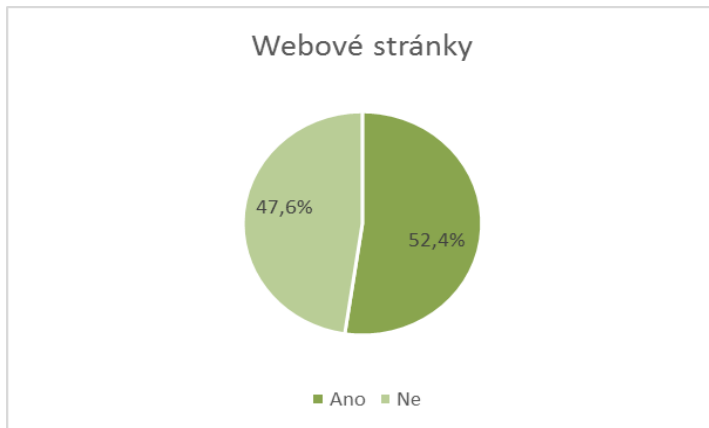

Graf č. 1

Graf č. 2

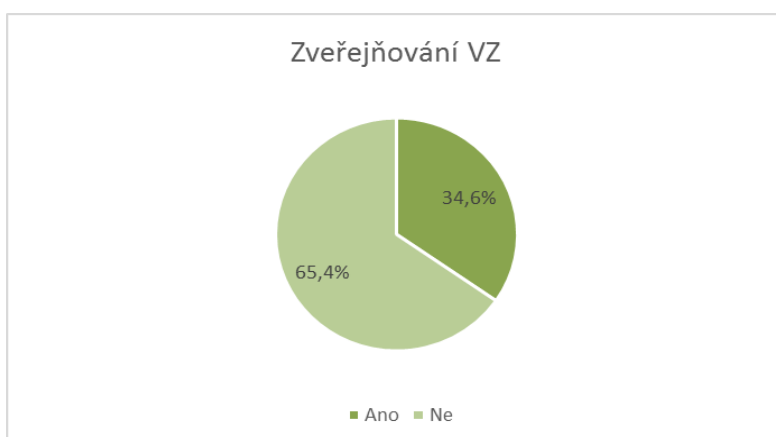
Webové stránky případně svoji vlastní mikrostránku má více než 52% ze sledovaných 254 subjektů. (Graf č. 3)

Graf č. 3

Jméno svého zřizovatele otevřeně nese 29% firemních nadací nebo fondů.

Výroční zprávu na příslušném rejstříkovém soudě k 30. 9. 2015 řádně zveřejnila pouhá jedna třetina, tedy necelých 35 % firemních nadací a fondů. Toto je dlouhodobá praxe, protože prakticky stejná čísla potvrdila zjištění FD z roku 2011. Standardem dobré praxe, stejně jako běžným zákonným pravidlem je však zveřejnění výroční a finanční zprávy do konce července následujícího kalendářního roku.² (Graf č. 4) Zároveň je patrný překryv těch, kteří mají webové stránky a zveřejňují svoje výroční zprávy.

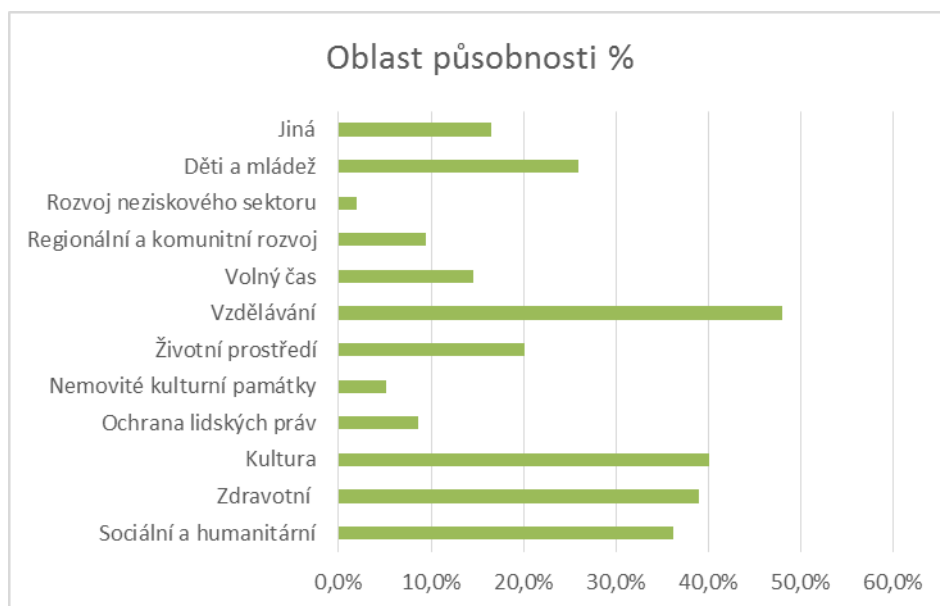
Graf č. 4

² Nadace mají zákonnou povinnost sestavit výroční zprávu a účetní závěrku do šesti měsíců od daného účetního období, a po následném schválení správní radou musí být tato zpráva zveřejněna do 30 dnů.

Působnost firemních nadací a fondů je nejčastěji celorepubliková, a to ve více než 80 % - to je stabilní trend, který platí již od roku 2003. Spíše výjimečně mají působnost krajskou (v návaznosti na sídlo a působení zřizovatele), např. Nadace PRECIOSA apod.

Firemní nadace a fondy nejčastěji investují do podpory a rozvoje vzdělávání, dále kultury, oblasti sociální, zdravotní a humanitární a dětí a mládeže. (Graf č. 5) Nejméně pak věnují svoje prostředky na oblast ochrany lidských práv, nemovité kulturní památky a rozvoj neziskového sektoru.

Tímto firemní nadace a fondy prakticky kopírují zahraniční trendy, protože i zahraniční nadační subjekty investují nejčastěji do oblasti vzdělávání, zdravotní a podpory dětí a mládeže.

Graf č. 5

Z příjemců finančních prostředků firemní nadace a fondy podporují nejčastěji spolky, nejméně často nadace, některé firemní nadace a fondy přidělují příspěvky i fyzickým osobám.

Nadační jmění firemních nadací a fondů

Firemní nadace, až na výjimky, příliš s institutem nadačního jmění nepracují a zapisují jej v jeho zákonem stanovené minimální výši, tedy 500 000 korun (nadpoloviční většina všech zaregistrovaných firemních nadací a fondů). A to včetně těch, které rozdělují významné vysoké roční příspěvky svým příjemcům.

Výjimku tvoří ale například Nadace Depositum Bonum, jejímž zřizovatelem je Česká spořitelna a do jejíhož nadačního jmění byly vloženy nevzvednuté zůstatky z vkladních knížek, přičemž zapsaná výše nadačního jmění této nadace činí 1, 2 mld.

Rozdělené finance v roce 2014

Celkem podle dostupných údajů rozdělily sledované firemní nadace a fondy v roce 2014 celých 444 989 743 korun³. Největším firemním nadačním dárcem je Nadace ČEZ s více než 162 miliony investovanými korunami.

Podobně jako například ve Velké Británii, i u nás tvoří většinu grantových příspěvků od firemních nadací a fondů dary první desítky největších, a to celých 342 milionů (s tím, že téměř 163 milionů věnovala nadace ČEZ).

Situace v zahraničí – Slovensko

Na Slovensku je situace ve firemním nadačním sektoru zcela jiná než v ČR – a to s ohledem na daňové asignace ve výši 2%, které platí pro právnické osoby. V principu jde o to, že firma může připsat 1,5 nebo až 2 % z částky, kterou má odvést na dani, vybranému a řádně registrovanému neziskovému subjektu. Na Slovensku si tak firmy často zakládají vlastní firemní nadace, kterým pak následně asignují svoje 2% z daní a tuto částku pak prostřednictvím vlastní nadace rozdělí v řádném grantovém řízení.

V září letošního roku byla v rámci Novely zákona o dani z příjmu stanovena nová pravidla pro firemní daňové asignace – od 1. 1. 2016 bude tedy možné i nadále asignovat 2% pouze

---

³ Jedná se o celkový počet subjektů s firemním zřizovatelem, které mohly být zanalyzovány na základě dostupných zdrojů, tedy v případě, kdy alespoň zveřejnili svoji výroční zprávu. Celkem to je něco přes osmdesát firemních nadací a fondů.

v případě, pokud firma poskytne dar alespoň ve výši 0,5% ze svého zisku. Pokud tak firma neučiní, bude moci asigovat pouze 1% svojí daňové povinnosti.

Na Slovensku funguje zhruba stovka firemních nadací, které spravují svoje asigované prostředky, 8 z nich je sdruženo v Asociaci firemních nadací a řídí se jak jejími stanovami, tak etickým kodexem.

Firmy, respektive jejich nadace nebo sdružení, patří k významným příjemcům asigovaných prostředků a pravidelně se umisťují v TOP žebříčku největších příjemců.

Podle údajů, které zveřejnila Nadace Pontis a Centrum pre filantropiu, tak největší slovenské firemní nadace a fondy rozdělily v roce **2012 celkem více než 9 394 tisíc EUR**, což v přepočtu činí zhruba čtvrt miliardy korun. K největším slovenským firemním nadacím patří Nadácia SPP, Nadácia Orange a Nadácia Slovenskej sporiteľne. (nejčerstvější souhrnná dostupná data jsou za uvedený rok)

Velká Británie

Ve Velké Británii sleduje vývoj a dary grantujících nadací každoročně Association for Charitable Giving se svými partnerskými organizacemi a v letošním roce se poprvé rozhodli sledovat i firemní nadační segment. Sledovali 45 největších britských firemních nadací, které představují **9% z celkového nadačního sektoru**. Rozdělily v letech 2013 – 2014 celých **217 milionů liber**, což v přepočtu znamená 8, 246 miliard korun (8 a čtvrt miliardy).

K největším firemním nadačním dárcům patří Lloyds Bank Foundation for England and Wales s více než 22 darovanými miliony liber, následovaná Shell Foundation s 21 miliony liber a Vodafone Foundation, která věnovala 20 milionů liber. Prvních největších šest britských firemních dárců představuje skoro polovinu darů v tomto nadačním segmentu.

Spojené státy americké

Americká organizace Foundation Center zveřejnila koncem září letošního roku data za firemně nadační sektor v USA a z nich vyplývá, že 50 největších firemních nadací věnovalo za sledované období celkem **2,738 miliard dolarů**, což je v přepočtu více než 67 miliard korun. K největším firemně nadačním dárcům patří Nadace Novartis, Wells Fargo Foundation a Wall Mart Foundation. I zde platí, že ti největší dárci na prvních příčkách tvoří téměř polovinu všech darovaných peněz prostřednictvím firemních nadací a fondů.

Za odborné konzultace textu k českým firemním nadacím a fondům děkujeme Ing. A. Ozaniakové z KPMG. Za poskytnuté odborné konzultace k definici firemního nadačního subjektu děkujeme rovněž Ing. M. Nebuželské z 22 hlav.

Zpracovalo Fórum dárců, 2015

České zdroje: materiály FD, dotazníkové šetření, veřejně dostupné informační zdroje, jako jsou výroční zprávy, webové stránky nadací a fondů, www.justice.cz

Zahraniční zdroje: Nadácia Pontis, Centrum pre filantropiu, Foundation Center, Charity Aid Foundation